

פתח דבר

אש מופיעים בכמה מתמונות הצבא והילדות של עדי נס כבעירה שמשמעותה חורגת מעבר להיותה מקור אור ודרמה, והיא נעשית יותר ויותר גם יצרית וגם מטפיזית. "האש הופיעה לראשונה", כך מציין עדי נס (במכתב לכותב מיום 22.2.2004), "בתמונה של חייל יורק אש מ'1994, שהיא מהראשונות בסדרה 'חיילים', סדרה שאחד מנושאי המסגרת שלה הוא קרקס (אוהל צבאי כאוהל קרקס, חייל הולך על חבל, יורק אש והאיש החזק). ההשראה ליורק האש הייתה סדרת ציורים של משה גרשוני. התייחסתי בין היתר לציור של גרשוני, *הי חיילים*, 1980, וצילמתי את נחשול האש באופן המזכיר את הציור". בתצלום אחר, מ'2000 (עמ' 4), להבת נר מאירה את פניו של אחד מקבוצת חיילים, שכנראה חוגגים יום הולדת באוהל צבאי. החייל מחזיק נר דולק בידו השמאלית והלהבה מתיכה את החלב המטפטף על ידו הימנית. נר של עוגת יום הולדת כמעט נמס ונבלע בצלחת, ומקור אש נוסף, שלישי, שהוא נורת חשמל, מדגיש ביתר שאת את היעדר האור ואת ריבוי הצללים סביב קבוצת החיילים. כתם אור בפינה השמאלית העליונה של התצלום חושף בלון של ירי מטווחים. נרות יום הולדת אלה עם קיצם הקרוב והצפוי מעלים על הדעת את ציורי ה"ממנטו מורי" (הבל הבלים) המסמלים את ארעיותו של האדם עלי אדמות.

האש זוכה למעמד חשוב במיוחד בתצלום מ'2000, שבו מגלשת משחקים נשרפת בגן ציבורי זנוח ולצדה נוכחת קבוצה של שלושה נערים מתבגרים: "התייחסתי בין היתר", כותב עדי נס במכתב לעיל, "לזכרון ילדות של מי שגדל בתקופת שיקום שכונות בקריית גת. מידי בוקר הייתה העירייה מציבה צעצועי פיברגלס בגנים ציבוריים מוזנחים, ובלילה היו נערי רחוב יצריים שורפים את מתקני המשחק האלה. כמו במיתולוגיה היוונית, שהיא אחת ההתייחסויות של הסדרה, האש בעבודה זאת באה לסמן את יד האלוהים המיסטית שקיימת גם בסביבה העלובה. המגלשה הנשרפת היא סוג של מזבח וגם מעין גשר בין ארץ לשמים, והנערים שורפים את הגשר, את ילדותם. ניסיתי לתת ביטוי לפולחניות ולטקסיות בחייהם של הנערים הללו".

האש, כמו שאר הדימויים המרכזיים בעבודותיו של עדי נס, מטלטלת את הצופה בין מערכים דיאלקטיים של אור וחושך, חום וקור, הנאה וכאב, חיים ומוות.

מוזיאון תל אביב לאמנות שמח להציג מבחר מתצלומיו של עדי נס. שלוש סדרות של האמן הוצגו עד כה במוזיאון; הראשונה כללה מבחר עבודות מתוך הסדרה "חיילים", 1994-2000, שבמרכזה תצלום גדול ממדים מ'1998, ובו ארבע עשרה דמויות של חיילים בהצבה המזכירה את הסעודה האחרונה של ליאונרדו דה וינצ'י (קט. 4). בתערוכות קבוצתיות מטעם המוזיאון בארץ ובחוץ לארץ נכללו תצלומים רבים מקבוצה זאת. הסדרה השנייה, "נערים", הוצגה במוזיאון באביב 2001, עם הענקת פרס נתן גוטסדינר לאמנות ישראלית לאמן. בשלהי 2003 זכה עדי נס בפרס נוסף מטעם המוזיאון, פרס לאון קונסטנטינר לצילום לאמן ישראלי, והוצג מחזור עבודות נוסף - תצלומים שהוזמנו על ידי כתב העת לאופנה *ווג לגבר*. שלוש הסדרות שחזרות יסודות אוטוביוגרפיים עם הקשרים רחבים של כמה מעגלי תרבות; זכרונותיו של האמן כנער מתבגר

ללא כותרת, 2000

בקריית גת או חוויותיו כחייל עוטים פרספקטיבה מרובדת בהתחברם למיתוסים הן יווניים קלסיים והן של החברה הישראלית, וכן לאיזכורים לתולדות האמנות הישראלית והבינלאומית.

כבר נכתב רבות על השימוש באור וצל בתצלומים של עדי נס. מרחב התמרון נע בין אור רך עם טונליות שקולה וסוחפת המזכירה את הניאויקלטיקה לבין הנגדה עזה שהאבטיפוס לה הוא יצירת קרוואג'ו. כאן ארצה להתייחס למוטיב האש בסדרות אלה. דימויי